

Thúy An Nguyễn: Úmrtnost na Některé infekční a parazitární nemoci v České republice
Bakalářská práce - Posudek oponenta

Thúy An Nguyễn si za námět své práce zvolila analýzu vývoje úmrtnosti na skupinu nemocí, které sice před sto lety patřily k obávaným a podílem zemřelých k nejvýznamnějším, ale v současnosti tvoří zanedbatelnou součást souboru sledovaných příčin smrti. Avšak počet i podíl zemřelých na tyto nemoci v poslední dekádě opět roste. Autorka si proto položila jako výzkumný cíl odpovědět na otázku, co stojí za tímto vzestupem – zda je to skutečně vyšší frekvence výskytu těchto nemocí, v tom případě i zjištění, o které nemoci jde, anebo jde o důsledky změn zpracování informace (počínaje změnami ve vyplňování listu o prohlídce zemřelého souvisejícími se změnami MKN a konče způsobem kódování při statistickém zpracování). Zabývala se vývojem po roce 1994, kdy v ČR vstoupila v platnost 10. revize MKN.

Práce Thúy An Nguyễn je poměrně složitě strukturovaná, což odpovídá studované problematice. Skupina nemocí dnes souhrnně nazývaná infekční a parazitární je souborem chorob velmi rozdílných. Z toho důvodu také autorka věnuje samostatné části práce popisu vybraných typičtějších nemocí z této skupiny, historii jejich výskytu v lidské populaci, poznávání jejich podstaty a posléze i možnostem prevence a léčby. Dotýká se i toho, že v nechráněné populaci by rozšíření některých z nich mohlo mít drastické následky. Práce je pojata místy obecně, místy dokládá situaci na příkladu vývoje v České republice. Zmíněna je také současná praxe evidence a výzkumu výskytu onemocnění na infekční nemoci. I když některé aspekty této široké problematiky jen zmiňuje, o rozsahu jejího studia svědčí to, že seznam literatury obsahuje 66 titulů.

Svou bakalářskou práci sestavila Thúy An Nguyễn tak, aby splňovala požadavky na práce tohoto typu kladené; práce má všechny požadované části: po úvodu jsou zařazeny pasáže spíše teoretického rázu. Následují metodická část, informace o zdrojích dat a demografický rozbor vývoje v ČR po roce 1994 a stručný závěr. Celá práce má rozsah 70 stran, na kterých je umístěno 13 obrázků a 19 tabulek, z nichž 13 je v příloze. Do přílohy zařadila autorka také dotazník k definici rizika tuberkulózy a seznam národních referenčních laboratoří v České republice (což je vlastně soubor pracovišť sledujících výskyt jednotlivých přenosných chorob). Práce je psána čtivě a srozumitelně.

Vlastní demografická analýza (poněkud nelogicky rozdělená do dvou kapitol) obsahuje rozbor vývoje počtu a struktury zemřelých zařazených do 2. skupiny MKN v letech 1994-2010. Vývoj intenzity úmrtnosti je analyzován pomocí přímé standardizace (přepočten na evropský standard 1976), detailněji pro vybrané nemoci a jednotlivé věkové skupiny podle pohlaví. Rovněž postavení ČR v rámci dalších evropských zemí je založeno na srovnatelných datech. Autorka se pomocí dekompozice také pokusila zjistit, jak se studované nemoci podílely na vývoji naděje dožití v daném období. Rozbor je doplněn i o strukturální pohled – jak se měnila skladba zemřelých uvnitř skupiny infekčních nemocí. Výsledky jsou komentovány, a to jak z hlediska vývoje nemocnosti tak možných dopadů změny statistické praxe (změny kódování).

K použitým postupům nemám připomínek, jsou adekvátní studované problematice. Domnívám se však, že vzhledem k relativně snadné dostupnosti dat mohla autorka doplnit převzatou tabulku 2 o situaci v polovině 70. nebo 80. let a doplnit do přílohy také úhrny zemřelých na infekční nemoci za jednotlivé roky v období 1994-2011. Možná bych za základ pro dekompozici zvolila až období 1997-1999, kdy byly hodnoty úrovně úmrtnosti na studované infekční nemoci nejnižší, takže následný vzestup počtu zemřelých na střevní infekce a sepse by byl o něco výraznější.

Kvalitu práce snižuje poněkud okolnost, že autorka zachází někde do zbytečných detailů, zejména v odkazech na minulý vývoj, které jsou pak pouze schematické a zmiňují spíše zajímavosti (např. úvod kapitoly 7).

Chápu, že pro autorku bylo obtížné pojmenovat okruh chorob, které studovala – nakonec zvolila pojmenování „Některé infekční a parazitární nemoci“ s tím, že slovo „některé“ psala důsledně s velkým počátečním písmenem. Vzhledem k tomu, že slovo některý je v češtině velmi obecné, nepovažuji toto řešení za šťastné, ačkoli název přesně odpovídá názvu příslušné kapitoly Mezinárodní statistické klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů – osobně bych doporučovala

zvolit např. název Infekční a parazitární nemoci, s tím, že bych v úvodní části uvedla, že jde o výčet nemocí, které byly zařazeny při poslední revizi MKN do 1. skupiny.

Thúy An Nguyễn ve své bakalářské práci prokázala, že je schopna se orientovat ve speciální literatuře vážící se ke studované problematice a že je schopna vhodně použít demografické nástroje k řešení výzkumné otázky. Její práce přispěla k poznání změn ve vývoji úmrtnosti v České republice v posledních dvou dekadách. Podle mého názoru splňuje práce Thúy An Nguyễn „Úmrtnost na Některé infekční a parazitární nemoci v České republice nároky“ kladené na bakalářské práce v oboru demografie a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze dne 4. září 2013

Doc. RNDr. Ludmila Fialová, CSc.